

Організація аварійно - рятувальних робіт в разі надзвичайної ситуації.

Жерновой М.В.

Бабаджанова О.Ф., доцент, к.т.н., доцентр кафедри ЦЗ та КМЕП

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру продовжують приносити безліч бід, забирають людські життя. Стихійні лиха, катастрофи, аварії, застосування противником у разі війни різних видів зброї створюють ситуації, небезпечні для життя, здоров'я і благополуччя значних груп населення. Ці дії стають катастрофічними, коли вони призводять до великих руйнувань, викликають смерть, поранення і страждання значного числа людей.

На жаль надзвичайні ситуації (НС) стали буденним явищем, супутниками нашого життя. Стихійні лиха - катастрофічні ситуації, що виникають в результаті явищ, дій сил природи, що мають надзвичайний характер і приводять до порушення повсякденного укладу життя більш-менш значних груп людей, людських жертв, знищення матеріальних цінностей. Надзвичайні ситуації можуть виникати як незалежно одна від одної, так і у взаємозв'язку: одна з них може спричинити за собою іншу. Деякі з них часто виникають в результаті діяльності людини (наприклад, лісові та торф'яні пожежі, виробничі вибухи в гірській місцевості, при будівництві гребель, закладці (розробці) кар'єрів, що найчастіше призводить до зсувів, сніжних лавин, обвалів льодовиків тощо) .

У таких ситуаціях все більше і більше зростає значення територіальних органів ДСНС України. Адже основна частина НС повинна ліквідуватися силами підприємств, аварійно-рятувальних підрозділів і формувань міст, районів, селищ.

Рівень організації аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт при ліквідації НС та їх наслідків багато в чому залежить від чіткої роботи начальника цивільного захисту об'єкта, голови комісії з питань ТЕБ та НС, органу управління (штабу, відділу, сектору у справах НС) і командирів формувань. Порядок же організації робіт, їх види, обсяг, прийоми і способи проведення залежать від обстановки, що склалася після аварії, ступеня пошкодження або руйнування будівель і споруд, технологічного обладнання і агрегатів, характеру пошкоджень на комунально-енергетичних мережах і пожеж, особливостей забудови території об'єкта, житлового сектора та інших умов.

Під час ліквідації наслідків аварій, які спричинили завали, застосовують інженерну та спеціальну техніку: крани, бульдозери, екскаватори, компресорні станції, самоскиди, важкі тягачі з тросами для розтягування і розведення великих залізобетонних конструкцій, вертольоти великої вантажопідйомності та металорізальні установки. Використовують також засоби малої механізації: домкрати, лебідки, мотопили, газорізи, електронасоси та інше.

Рятувальні роботи проводяться з метою розшуку уражених, вилучення їх з-під завалів, із зруйнованих будівель і захисних споруд для надання їм першої медичної і першої долікарської допомоги та евакуації їх з вогнищ ураження в лікувальні установи - що є пріоритетним завданням підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

Ніхто не має права втручатися в діяльність керівника ліквідації НС, інакше як відсторонивши його в установленому порядку від виконання обов'язків і прийнявши керівництво на себе або призначивши іншу посадову особу. Рішення керівника ліквідації аварії в зоні НС є обов'язковими для громадян і організацій, що перебувають там.

Специфіка рятувальних робіт полягає в тому, що вони повинні виконуватися в стислі терміни. Для конкретних умов вони визначаються різними обставинами. В одному випадку - це порятунок людей, що опинилися під уламками конструкцій будівель, серед пошкодженого майна, в завалених підвалах. В іншому - це необхідність обмежити розвиток аварії, щоб попередити можливий наступ катастрофічних наслідків, виникнення нових вогнищ пожеж, вибухів, руйнувань. У третьому - якнайшвидше відновлення порушених комунально-енергетичних мереж (електрика, газ, тепло, каналізація, водопровід).

У завалах влаштовують також проїзди, локалізують і усувають аварії на інженерних мережах, які загрожують життю людей або заважають виконувати рятувальні роботи. Завалюють конструкції приміщень і споруд, що перебувають в аварійному стані, або укріплюють їх, організують водопостачання та обладнують пункт збору потерпілих та медичні пункти. Першу медичну допомогу надають рятувальні підрозділи або санітарні дружини безпосередньо в зоні руйнувань.